

Kedden,

november 2-án.

36-dik szám.

Foglalat. Erdélyország: (követválasztások. Közép szolnoki követválasztási közgyűlés.) Spanyolország: (Barcelonában történt kicsapongások; a városban junta alakult; a guipuscoai biztosság a tartományt fegyverre szállítja.) Anglia: (az angol kormánynak a spanyol dolgok jelenállása iránti nézete; Poroszország és Anglia Palestinában protestans püspökséget állítanak fel.) Franciaország: (Franciaországnak Algier iránti jogát Anglia többé kérdés alá nem vonja, a' cabináthban fejtelenség van.) Belgium. Németalföld. Ausztria: (Freiwaldau elégett.) Újabb tudósítások. Figyelmeztetés. Előfizetési jelentés. Hirdetések.

Erdély és Magyarország.

Ő cs. kir. felsége méltóztatott Erdélyország gyűlés elnöke nagy mgu. báró Kemény Ferencz ő exját belső status titkos tanácsnokká kegyelmesen kinevezni.

A' zalathnai bányász törvényszéknél eddig volt 1-ső titoknok Rheland Eduard, kir. kincstári fogalmazónak neveztetett ki.

(Követválasztás.) Ns. Aranyosszék részéről országgyűlési követekké Fosztó Ferencz, 's Gál József, ns. Hunyad vármegye részéről pedig Benedicti Sámuel és Szabó József választottak.

A' kolozsvári casinónak rendkívüli közgyűlése lesz novemb. 7-kén azaz vasárnap délután 4 órakor, azon indítványnak eldöntése végett, hogy az országgyűlési tagok bizonyos időre részvényeseknek bévétessenek. Melly rendkívüli közgyűlésre minden részvényesek tisztelettel meghívottak.

(Közép szolnoki követválasztási közgyűlés.) Zilah oct. 27ikén. A' követválasztási közgyűlés folyó hó 25ikére vala kitűzve, a' választást megelőzni szokott corteskedés helyét hideg részvéltenség foglalá, mert a' nép véleményét öszpontosító népszerű egyedek, a' követ küldés és nem küldés közt megvalának oszolva; 's így a' választásra csekély számmal mozgalom 's párt nélkül jött bé a' nemesség; 's csak 24dike estvéjén 's 25ike reggelén kezdett pártokra oszlani, 's e' pártalakulást magára hagyva egyedül a' közvélemény vezetete, mert a' küldés és nem küldés elve feletti különbség mindegyik elv népszerű embereit visszatartoztatá a' tetteles részvéltől. Illy véleményi különbséggel kezdődött a' gyűlés. — A' főispány örömet nyilvánítá a' RR. jelenlétén. Eléadá az országgyűlésre lett meghívást, 's felolvastatni kívánta az országgyűlésre meghívó levelet. — Ezután László Imre eléadá, mielőtt a' felolvasás megkezdődött volna, miképpen a' RR. előtt felolvasatlanul két meghívó kir. levél áll: egyik az 1839beli magyarhon gyűlési, a' másik a' jelen erdélyi hongyülésre meghívó, ennél fogva kívánja elébb az elsőt felolvasatni, mert sem a' magyar király méltóságával, sem a' megye tekintetével öszve nem fér olvasatlan hagyni fejedelme levelét. A' főispány azzal kívánta mellőzni a' felolvasást, hogy három közgyűlésen keresztül egyikén sem kívánák a' RR. felolvasását 's azzal, hogy az 1839ki magyar hongyületi követválasztásra öszvehívott gyűlés bizonyos körülmények miatt elosztatva lévén, ellene is panasz tétetett; e' tárgyanban ő is folyamodott, és így bíró előtt áll az ügy; a' kellemetlenségek pedig, mellyeket az 1839ki magyar hongyülésre követküldésre meghívott RR. elosztatása szült, a' jelen évi februar. 8iki kibékülő gyűlésen ellévén békélve, megszűntek. — Többen pártolák László Imre indítványát, jelesen ifjabb b. Wesselényi Farkas, mint hű alattvaló a' felség méltóságához illetlennek állítá törvényesen kelt királyi meghívó levelét fel nem olvasni; a' főispány okaira többen megjegyzék, miszerint azért, hogy három gyűlésen keresztül fel nem olvastaték, nem lévén ideje a' felolvasásnak, lehetetlen azt következtetni, hogy már most a' RR. felolvasási joga elenyészett volna, mi az 1839ki gyűlés elosztatási körülményinek fensőbb helyen létét illeti, arra szintén megjegyzik, miszerint éppen a' februariusi békegyűlés jegyzőkönyve bizonyítja, hogy a' gyűlés elosztatása oka éppen nem a' reudeken, 's egyes tagjain feneklik. — A' főispány a' felolvasás ellenébe ismét ezt bozá fel, miképpen ő nem ismer olly decretumot, mit a' király egyenesen a' megyének küld, 's csak azokat isméri el, mellyek a' főkormány-szék útján közöltetnek. — Nagy pártolásra talált azonban a' felolvasás. — Ekkor a' RR. főjegyzőjüket küldék levéltárakba felkeresése végett a' felolvasni kívánt magyar regalisnak. — A' főjegyző megtérve jelenti, hogy nem találja, melly jelentés komoly aggo-

dalmat szült a' RR. keblében, 's a' regalis eltévedése okozóra actiót kívántak; végre a' vitatkozások eredménye az lett, mi szerint választmányt neveztek ki a' levél felkeresésire; más napra jelentését beadandót. — Olvastatott ezután az erdélyi hongyülésre meghívó levél, mellyre László Imre szolgabíró előadá a' RR. nek a' megye political kétes állását, felfejtő, miszerint a' részek az 1839: XXI t. cz. által teljesen és tökéletesen Magyarországhoz visszacsatoltattak, melly törvénynek két része van, egyik a' képviseleti, másik a' visszacsatolás practicum. Az első rész tökéletes teljese-désbe ment, a' részek meghívottak a' magyar hongyülésre visszadott szavazati jogukat élvezni, most ismét Erdélybe hivatnak, midőn az említett törv. czikk következtében már Magyarország kiegészítő részivé lettek; a' kétes állás végtelen hatást szül, tapasztalás mutatja, hogy ez főoka minden változásoknak, pártok alakulásának, egyik nem akarja ezt, mert magyarhonhoz szít, másik azt, mert Erdélynél kíván maradni; e' kétes állás zavarba hozta a' szüleket, nem tudják elhatározni: hol taníttassák gyermekeiket, Erdélyben-e vagy Magyarhonban? Zavarban tartják ifjainkat, kik oskoláikat végezve, kétkednek; ha M. Várahelyen vagy Pesten képezzék-e magokat? ennél fogva indítványozá hogy ne küldjenek a' reudek jelenleg követeket, hanem kérdezzék meg ő felségét, 's kérjék meg, hogy vegyen ki e' political kétes állásból. Nagy pártolásra talált az indítvány, de az ellenvéleményük többsége oda nyilatkozott, miszerint a' felirással felhagyva küldjenek követeket. László Imre indítványát jegyzőkönyvbe iktattatni, 's magokéva tételét szinte jegyzőkönyvileg kimondatni kérék: if. Wesselényi Farkas, Décsey László, Ujfalusi Miklós, Szunyog Rudolf, Kis Károly, Somogyi Antal, Keresztes Lajos, Récsey Lajos, Tarczali Károly és Tokai Zsigmond.

Továbbá Szunyog Rudolf indítványozá, miszerint a' választandó követek hittelt kötelezzék magokat, hogy semmi királyi kinevezés vagy megerősítés alá eső hivatalokat, a' megyeieket kivéve, nem vállalnak fel. Az indítvány elfogadattott, 's köz felkiáltással báró Wesselényi Miklós választott el követnek.

26-kán benyújtja a' szavazatszedő biztosság jelentését, melly szerint Ujfalusi Miklós és Szunyogh Rudolf követekké választottak. Kik mi előtt föleskettettének Kis László (főjegyző) kíváná, az esküforma megtekintését és helybehagyását; mi megtörténvén, a' követek előbb az egyesületi, (unionis), utóbb a' követi esküt le is tették. Olvastatik továbbá, a' magyarhoni regalis keresésére megbízott választmány tudósítása, mellyben előfordul a' főispáni irnok írásbeli nyilatkozata: mellyben bizonyítja, hogy a' főispán a' kérdéses regalisokat neki kezébe adta a' levéltárba tétel végett, ő elvitte 's átadta az akkori levéltáraknak. Erre fölolvastott ezen levéltárak viszonynyilatkozata is, melly szerint ez kéreken tagadja, hogy valaha kezébe adatott volna. Így világosságra jő, hogy a' magyar regalisok elvesztek, és ez lön éles vitatások és kedvetlen támadások szülője, mert a' magyar regalisok tárgya fölébreszté azon idők keserű emlékét, nagy zajongás után a' küldött-ség ujjal megbízott további keresésre, mi ha nem sikerülne, a' n. m. magy. cancellariáról új kiadatása fog kéretni.

A' megyei utasításról jövő számunkban.

Spanyolország.

Barcelonában a' tul-exaltadosok elkezdének forrongani; a' leggonoszabb fenyegetésekkel léptek a' mérseklettek és carlosiak ellen fel; közben egy jegyzék forgott 380 névvel, mint „gyanusokkal,” kik a' néphosszura kiszemeltettek. Oct. 9-kén történt is már gyilkolás. Más nap éjjelén még több kicsapongásoktól is tartottak, noha a' lakók nagyobb számának jó szelleme 's a' fekvő katonasággal megújult egyetértés, a' mérsarlás megelőzését remélni ha-

gyák. A város a rendes katonák zsoldja kifizetésére „önkéntes” cím alatt erőszakos kötelezésekhez nyúl. A mérséklettek sorában meghasonlás keletkezett. Kik eddig törvényszerű ellenzékelt formáltak a kormány ellen bosszankodásukat nyilvánították O'Donnell árulására és saját felekezeteik tulajdonával éles surlódásba jöttek. Ezen utóbbiakat leirhatatlan ijedelem lépé meg: ki francia hajóra menekülhetni remélle, arra rohant, természetesen utlevél nélkül, s közkívándorlás kezdődék el. — A városban egy junta alakult „jólléti biztosság” név alatt. Az erősséget és őrbelyeket erős katonaság foglalta el; önkéntesek ragadnak fegyvert egy hadtestet formálандók. Az elfogatások szünetlen váltják egymást fel; de még törvényesen halálra senki nem ítéltetett. Van Halen Ayerbe helyére saragossai főkapitányává nevezetvé ki, a sereg-parancsnokságot Zabala vállalta el.

A Bergarába egybegyűlt guipuscoai biztosság nyilatkozmányát kibocsátá s fegyverre szólítja a tartományt. Villafrancánál már is (oct. 13-kán) ütközet történt. St. Sebastianban nagy vélemény hasonlás uralkodik. Alcalá tábornok visszavonulando; hisz szerint a tolosai katonaságot lefegyverkezetté.

O'Donnell egy a vidékre vivő kapu útján tartá eddig közlekedését Ortigosával fel, ettől is most Ribero által elzárattott.

Ánglia.

(M. Herald.) Hozzánk érkezett levél szerint a spanyol kormány az angol követ által már néhány hónapja értesíték a Francia és északi Spanyolországokban szőtt cselek felől. A pamplonai események által egészen tehát meg nem lepettek. Bulwer Henriknek Párizsból Londonba történt közelebbi megérkezése nagy figyelmet gerjesztett. Kapcsolatba hozatik ez a spanyol ügyekkel, s mint jól értesült körökben beszélnek, nevezetes felfedezések történtek a bask tartományokban kiűtött lázadás eredete és indokai felől.

A keletindiai társulat kormányzóságának october 13-kán tartott gyűlésében Auckland lord helyébe Ellenborough lord nevezett Keletindia főigazgatójává ki.

A M. Chronicle a Spanyolországban kiűtött új lázadás eredménye felől többek között e'ként nyilatkozik: „Már azon körülmény is, hogy az izgalmat szülő terv a francia udvarban költ ki, elég annak kora elfojtására. A spanyol idegentől igazgatni nem fog. A mérséklettek azért veszíték el népszerűségeket, mert általános politikai elvül fel állíták, hogy a szabad Spanyolország csak francia segéd által vivhat magának független helyzetet.

A National állítja, miként az angol kormánynak Espartero iránt nagy vonszalma nem lehet, mert olly kedvező kereskedési feltételekre, mint a mérséklettek alatt tehete vala, vele nem léphetnék. Ebben rejlik némi tekintetben igazság. Anglia a' tulzók kormányától kedvezményeket nem nyert, de reá nem is vágyik. Espartero és Gonzala igazgatása alatt nemzeti gőg és függetlenségi vágy hatalmas érzete ébredett fel Spanyolországban, hasonlatos ahhoz, melly a' francziák közt dulong, nagy szomj nevezetesnek, a' szomszédok felett állónak láttatni. Kevés öröme van tehát Angliának szerencsét kívánni az exaltadosok felül kerülésén; s ha mű most pártoljuk Esparterot s elvét, abból történik, mert kormánya nemzeti, független, szabad intézkedések és népszerűsége

épül. Anglia fájlatja a' meghasonlást, nem szereti, hogy a' mérséklettek, a' helyett, hogy volónak spanyolok, váltak Lajos Fülöpések. S mire vezethet egy ábrándos által felköllet forradalom? Nem juttatja-e észbe, a' Bourbon család spanyolországi ága teljes megbukását, mint a' melly e' földre, olly hosszas idő óta kevés szerencsét hozott. A' szeptemberi mozgalom, melly Christinát kiüzé, csak polgári volt, s milly vala eredménye? A' győztes fel, nemzeti pártnak érzé magát, s bosszút nem forralt. Espartero utósó kormány szabálya bünfeledés vala. Ezen emberi tény lázadásra használtatott fel, s nyujta a' jelen pártütésnek vezért és katonákat. Itt ketté szakadt az ezentuli kegyelem lehetsége.

London oct. 15. A' porosz király javallá az angoloknak, állítának fel Palestinában közkölséggel egy püspökséget, egyszersmind a' kiadások felét magára vállalta. Főpásztorul Alexander úr a' londoni egyetemenél heber nyelv s rabbi iradalom közoktatója nevezetetik ki.

Franciaország.

Aberdeen kinyilatkoztatá, miként Franciaországnak Algier iránti joga mostantól fogva felül van minden kérdésen; e' tartomány megszerzése bévégzett tény, mellyet többé kétely alá hozni nem lehet.

Parizs oct. 14kén. A' cabinétban nagy fejtelenség kapott lábra. Egy felől Humann megrekedt költségkimelő terveivel, s tépelődik a' had- és tengerészet miniszterével; más felől Guizot és Soult marsal közt meghasonlás fejlék ki. Az agg hadli, a' dalmaciai herczeg felől szőtt terveit hiúsítva látja, s ennél fogva kedélye gyakran vegyül epével.

Belgium.

A' gyapott és lenipart előmozdító egyesület october 19-kén nyert a' királynál bebocsátatást, azon óhajta kifejezése végett: kezdődnének viszont el Franciaországgal a' kereskedési alkudozások a' tökéletes vám egyesület alapelvén.

Németalföld.

A' közállományok ez évi gyűlése october 15kén bérekesztették.

Ausztria.

Bécs oct. 14. Graefenbergből érkezett tudósítások szerint Freiwaldau csaknem egészen elégett.

Ujabb tudósítások.

Miután a' spanyol királyi palotára intézett megtámadás visszaveretett, nagy tömegben gyűlt a' nép a' harc helyére, hol az elestek más nap reggel is még szanaszét heverték. Az összeesküvés azért bukkék meg, mert két nappal későbbben tört ki. A' helyett, hogy, mint elintézve volt, O'Donnellel egyszerre ragadtak volna fegyvert, megvárták a' pamplonai lázadás sikerét. Halagotásuk mián Espartero is figyelmessé téteték törekvésük felől. Barcelonában a' 14 ezerre menő nemzeti katonaság zsarnokoskodik s ezközi a' befolyásosabb polgárok száműzetését. — O'Donnell a' madridi eseményekről értesülve, 10ik, 11ik és 12ikén kegyetlenül lőtette Pamplonát s temérdek pusztitást tön. Ayerbe tábornoknak azonban 5 ezer ember van keze alatt, s ez okból aligha engedni fog. — Malta Times tudósítása szerint valami arabok october 11kén megtámadták Adent, de visszaveretének.

FIGYELMEZTETÉS. Véletlenül közben jött akadály miatt ez uttal csak félívvvel szolgálhatunk, ezen híjánt közelebbi számunkban kipótolni igyekezünk. Szerk.

Mikor?	Levegőmérő (Barometrum)			Hévmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor.		
October. 29kén	27'' 10''	27'' 9''	—	+ 5	+ 17	+ 12	K. 1	Reg. napfény, d. felleges, d. u. változó.
30kán	27'' 8''	27'' 10''	—	+ 5	+ 15	+ 12	K. 1	Reg. és d. napfény, d. u. felleges, éjjel eső.
31kén	27'' 10''	27'' 11''	—	+ 10	+ 11	+ 8	K. D. 1	Reg. és d. u. eső 50 k. h. d. felleges.
Novem. 1-én	28''	28'' 1''	—	+ 7	+ 7	+ 5	K. D. 1	Reg. eső k. h. azután felleges.

ELŐFIZETÉSI JELENTÉS. Erdélynek országgyűlése leend. A' magyar világ és minden hazafi sovárogra fogja figyelmét a' nagy reményű hongyülés teteményeire függeszteni. E' sovár figyelmet hírlapi köteleességünk szerint, mennyiben tőlünk függ, kielégíteni fő feladásunk leend, s már tettünk is rendelkezést, hogy Híradónkban az országgyűlés lépteiről, mennyiben csak tehetjük, várakozásnak megfelelő tudósításokat közöljünk. Batorkodunk tehát a' t. cz. olvasó közönséget a' közeledő országgyűlése megnyitása napjától kezdendő előfizetésre annyival inkább felszólítani, mivel minden más lapok is magok országgyűlési tudósításait csak a' kolozsvári lapokból vehetik. Ára lapjainknak betenként négy ívert nov. 15től kezdve 1842. június végéig 6 fr. 40 kr. pengőben. Előfizetni lehet Enyeden: Vajda Dániel, M. Vásárhelytt: Dózsa Elek és Moos István, N. Szebenben: Incze József, Debreczenben: Szabó János uraknál, valamint a' cs. kir. posta hivataloknál. A' cs. k. örökös tartományokba rendelendő újságokra csak a' bécsi cs. k. főposta hivatalnál lehet előfizetni. — Szerk.

(2) Zausmer Izsák és Társai.

Pecsetmetszők Lembergől.

Ezennel jelenteni megérkezéseket szerencsések vagyunk, és az itteni nagy érdemű Közönségnek, drága kövek, arany, ezüst, réz, és a' ezélba-

ní, homorú és domború (concav és convex) metsz munkáikkal kedveskedni igyekezők; úgy szintén nagy mennyiségű drága kövek, u. m. amatist, topas, aquamarin, christopás, holotop, carniol, s több mások is, nem különben mindennemű réz, és a' ezél pecsetnyomok találhatók a' legillendőbb áron. Szállítások vagyunk a' magyar kapun kívül 3

Liliómi című vendég fogadónál a' generális előtt. (3)

Kolozsvártt a' nagy pipa cím alatt lévő kereskedő jelenti, hogy a' repcen és lenmagnak vevőjét 2 f. 30 kr., a' kender magot 1 forintón váltóban megveszi. Ugyan ezen helyt, vagyon egy bérbé adandó zongora.